

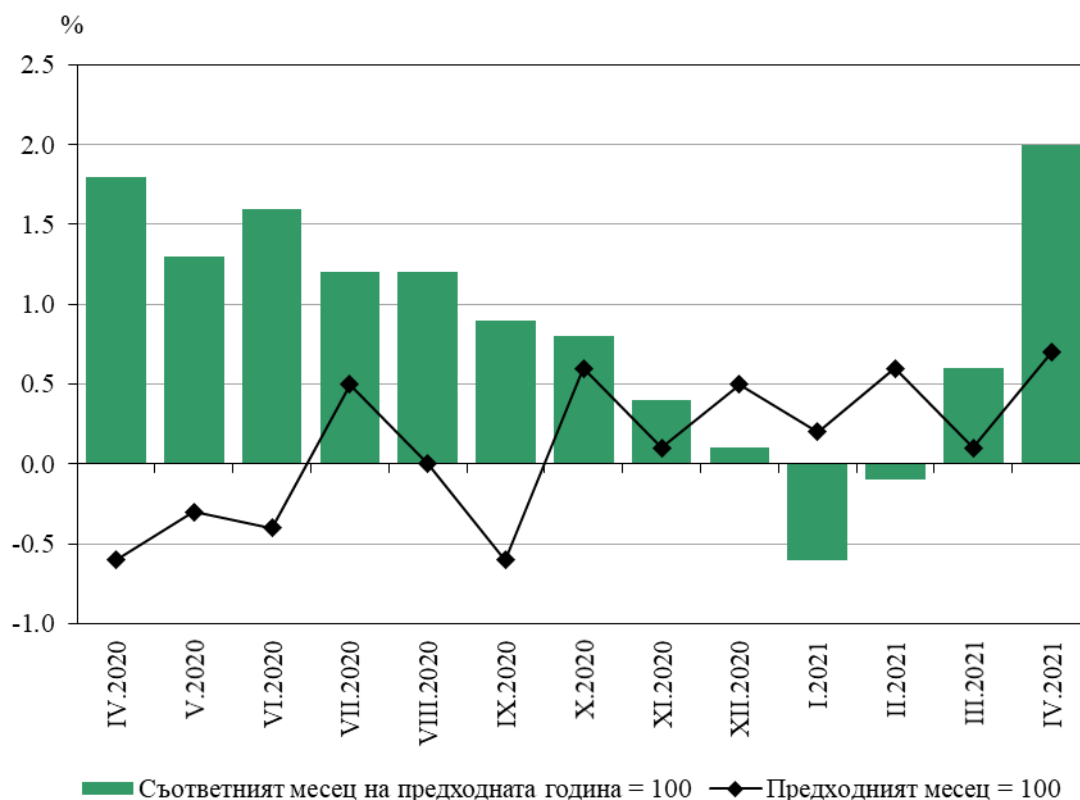
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА АПРИЛ 2021 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за април 2021 г. спрямо март 2021 г. е 100.7%, т.е. месечната инфлация е 0.7%. Инфлацията от началото на годината (април 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 1.6%, а годишната инфлация за април 2021 г. спрямо април 2020 г. е 2.0% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода май 2020 - април 2021 г. спрямо периода май 2019 - април 2020 г. е 0.8%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През април 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - намаление с 0.1%;
- облекло и обувки - увеличение с 6.6%;

www.nsi.bg

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.2%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.1%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - увеличение с 2.1%;
- съобщения - намаление с 1.0%;
- развлечения и култура - намаление с 1.6%;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.4%;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.4%.

През април 2021 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: брашно - с 2.0%, хляб - с 0.5%, свинско месо - с 2.3%, агнешко месо - с 5.8%, месо от домашни птици - с 2.5%, малотрайни колбаси - с 0.4%, мляно месо (кайма) - с 0.3%, пълномаслено и нискомаслено прясно мляко - съответно с 3.0 и 2.7%, кисели млека - с 0.4%, сирене - с 0.6%, извара - с 2.1%, масло - с 1.8%, маргарин - с 1.1%, олио - с 6.4%, ябълки - със 7.5%, цитрусови и южни плодове - с 2.9%, домати - със 7.3%, зрял лук - с 1.2%, листни зеленчуци - с 8.1%, леща - с 0.2%, картофи - с 3.7%, шоколад и шоколадови изделия - с 1.5%, оцет - с 0.1%, сол - с 0.9%, минерална вода - с 0.3%, газирани напитки - с 0.6%, плодови сокове - с 0.9%, вина - с 0.4%, и други.

През април 2021 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 2.4%, макаронени изделия - с 0.9%, месо от едър рогат добитък - с 0.8%, кашкавал - с 0.1%, краставици - с 15.7%, гъби - с 0.5%, зрял боб - с 1.5%, захар - с 0.8%, кафе - с 1.1%, чай - с 0.3%, какао - с 0.5%, ракии - с 0.4%, бира - с 0.9%, и други.

През април 2021 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: облекло и обувки - съответно с 6.7 и 6.8%, централно газоснабдяване - със 7.9%, газообразни горива за битови нужди - с 0.4%, готварски печки - с 0.8%, бойлери - с 1.2%, климатични инсталации - с 1.8%, велосипеди - с 1.9%, резервни части за ЛТС - с 0.6%, дизелово гориво - с 2.9%, автомобилен бензин А95Н - с 3.1%, автомобилен бензин А100Н - с 2.6%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 3.5%, метан за ЛТС - с 2.5%, моторни и смазочни масла - с 0.6%, пътнически таксите - с 2.7%, телевизори - с 0.4%, услуги по обществено хранене - с 0.4%, банкови услуги и такси - с 1.0%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: хладилници - с 1.2%, перални и съдомиялни - с 1.0%, препарати за почистване на съдове - с 1.4%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 4.4%, прахове за пране - с 0.2%, мобилни телефонни апарати - с 0.9%, настолни персонални компютри - с 0.1%, таблетки - с 0.8%, лаптопи - с 1.4%, цветарство - с 1.2%, продукти за лична хигиена - с 0.2%, козметични продукти - с 0.4%, автомобилни застраховки - с 0.8%, и други.

През април 2021 г. лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0.3 и 0.1%, а лекарствените продукти остават на равнището от предходния месец.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за април 2021 г. спрямо март 2021 г. е 100.7%, т.е. месечната инфлация е 0.7%. Инфлацията от началото на годината (април 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 1.6%, а годишната инфлация за април 2021 г. спрямо април 2020 г. е 2.0% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода май 2020 - април 2021 г. спрямо периода май 2019 - април 2020 г. е 0.6%.

Според ХИПЦ през април 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.0%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - увеличение с 6.2%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.2%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.7%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - увеличение с 1.9%;
- съобщения - намаление с 0.9%;
- развлечения и култура - намаление с 0.6%;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.1%;
- разнообразни стоки и услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за април 2021 г. спрямо март 2021 г. е 100.8%, а от началото на годината (април 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 101.5% (табл. 3 от приложението).

През април 2021 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 1.3%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.7%;
- услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2021 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2019 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2020 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополлезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 03.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за април 2021 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, прилагайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за април 2021 г. е 2%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	2
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	6
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	1
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2
06 Здравеопазване	1
07 Транспорт	1
08 Съобщения	2
09 Развлечения и култура	2
10 Образование	7
11 Ресторанти и хотели	4
12 Разнообразни стоки и услуги	1

www.nsi.bg

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт на базата на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за април 2021 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	IV.2021		
		предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.7	101.6	102.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	32.087	101.1	102.6	100.3
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.159	99.9	100.3	100.5
03 Облекло и обувки	3.673	106.6	100.0	97.0
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.410	100.2	100.4	102.9
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	5.100	100.1	100.4	101.5
06 Здравеопазване	8.186	100.0	100.2	100.9
07 Транспорт	8.966	102.1	108.6	108.9
08 Съобщения	5.586	99.0	98.4	99.7
09 Развлечения и култура	4.306	98.4	96.0	104.9
10 Образование	0.588	100.0	100.6	104.6
11 Ресторанти и хотели	4.125	100.4	101.0	102.5
12 Разнообразни стоки и услуги	4.814	99.6	101.5	101.1
Хранителни стоки	33.455	101.1	102.5	100.4
Нехранителни стоки	35.084	101.1	102.4	102.1
Обществено хранене	3.908	100.4	101.2	103.1
Услуги	27.553	99.8	99.4	103.4

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за април 2021 година

Потребителски групи	Тегла	IV.2021			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		‰		‰	
00 Общ ХИПЦ	1000.000	108.08	100.7	101.6	102.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	239.522	118.31	101.0	102.3	100.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	70.808	110.94	100.0	100.4	100.8
03 Облекло и обувки	37.545	96.36	106.2	100.1	97.5
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	123.157	112.63	100.2	100.6	102.8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	66.656	102.10	100.7	100.9	101.7
06 Здравеопазване	82.261	104.86	100.0	100.2	100.9
07 Транспорт	125.676	97.72	101.9	106.1	106.3
08 Съобщения	61.112	89.71	99.1	98.4	99.7
09 Развлечения и култура	56.863	105.31	99.4	99.6	103.2
10 Образование	16.802	120.92	100.0	100.6	104.7
11 Ресторанти и хотели	57.146	117.93	100.1	100.4	100.3
12 Разнообразни стоки и услуги	62.454	115.61	100.0	102.5	103.9

Таблица 3

Верижни индекси на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата за април 2021 година

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		IV.2021 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.8
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.368	101.3
Облекло и обувки	3.343	105.5
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.057	100.1
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.362	98.3
Здравеопазване	11.318	99.8
Транспорт	1.324	100.0
Съобщения	0.236	100.0
Развлечения и култура	0.549	100.3
Разнообразни стоки и услуги	4.443	101.2
Хранителни стоки	50.368	101.3
Нехранителни стоки	26.954	100.7
Услуги	22.678	100.0